

פסחים יח

טומאת משקין מדאורייתא?

ר' יוסי ור' שמעון	ר' יהודה	ר' אלעזר	ר' מאיר	
כן	כן	כן או לא? לא בטוח	כן	משקין נטמאים
כן אבל רק אוכל ולא כלים	כן – גם כלים וגם אוכלים (אבל חזר בו)	לא	לא	משקין מטמאים

שאלה על שיטת ר' יהודה: איבעיא להו: מכלים הוא דהדר ביה, אבל באוכלין כרבי יוסי ורבי שמעון סבירא ליה או דילמא: לגמרי הדר ביה, כרבי מאיר?

תשובה: אמר רב נחמן בר יצחק: תא שמע, **פרה ששתתה מי חטאת - בשרה טמא, רבי יהודה אומר: בטלו במעיה.** ואי סלקא דעתך מכלים הוא דהדר ביה, אבל באוכלין כרבי יוסי ורבי שמעון סבירא ליה - אמאי **בטלו במעיה** לגמרי? נהי דטומאה חמורה לא מטמאו, טומאה קלה מיהא ניטמאו! **דחייה:** מאי **בטלו במעיה** נמי - בטלו מטומאה חמורה. אבל טומאה קלה מטמאו. **קושי:** מכלל דתנא קמא סבר טומאה חמורה נמי מטמאו? הא **בשרה טמא** קתני! **תירוץ:** כולה רבי יהודה היא, וחסורי מיחסרא והכי קתני: פרה ששתתה מי חטאת - **בשרה טמא, במה דברים אמורים - טומאה קלה, אבל טומאה חמורה - לא. שרבי יהודה אומר: בטלו במעיה.**

עוד דחייה: רב אשי אמר: לעולם בטלו במעיה לגמרי, משום דהוה ליה משקה סרוח. **למסקנה:** אי אפשר לדעת אם ר' יהודה חזר בו באוכלים גם או רק בכלים.

רבי יוסי ורבי שמעון אמרים: לאוכלין - טמאין, לכלים - טהורים.
קשר בין שיטת ר' יוסי ל' עקיבא: אמר רבה בר בר חנה אמר ריש לקיש: רבי יוסי בשיטת רבי עקיבא רבו אמרה, דדריש **יטמא - יטמא.** דתנן, **בו ביום דרש רבי עקיבא: וכל לאי חושי אפר פ'א נהפ אף תוכו כל אפר כתוכו יטמא אינו אומר טמא, אלא יטמא - יטמא אחרים. לימד על ככר שני שעושה שלישי בחולין.**

דרשת ר' יוסי: והכא היכי דריש - **וכל נפקה אפר יתה ככל לאי יטמא - יטמא, לטמא טומאת אוכלין.** אתה אומר לטמא טומאת אוכלין, או אינו אלא לטמא טומאת משקין? אמרת: לא כך היה.

שאלה על דרשתו: מאי "לא כך היה"? למה משקין רק מטמאים אוכל ולא משקין **תשובה:** אמר רב פפא: לא מצינו טומאה שעושה כיוצא בה.

עוד תשובה: רבינא אמר: מגופיה דקרא נמי לא מצית אמרת **יטמא - לטמא טומאת משקין,** דאי סלקא דעתך **יטמא** דסיפא לטמא טומאת משקין, יטמא דרישא נמי - לטמא טומאת משקין, ניערביניהו וניכתביניהו **נכל האכל אפר יאכל אפר יכוא ע'יו נים וכל נפקה אפר יתה ככל לאי יטמא.** תרי **יטמא** למה לי? אלא: יטמא דרישא, לטמא טומאת משקין, יטמא דסיפא - לטמא טומאת אוכלין.

נכל האוכל אפר יאכל אפר יכוא ע'יו נים יטמא	וכל נפקה אפר יתה ככל לאי יטמא	
לטמא טומאת משקין	לטמא טומאת אוכלין	למה כתוב יטמא בכל חלק?

קושי: ואימא לטמא את הכלים!
תירוץ: ולא קל וחומר הוא? ומה כלי שמטמא משקה - אין מטמא כלי, משקין הבאין מחמת כלי - אינו דין שלא יטמאו את הכלים?
קושי: ואימא: כי לא מטמאו - משקין הבאין מחמת כלי (שני), אבל משקין הבאין מחמת שרץ (ראשון) - הכי נמי דמטמאו!
תירוץ: משקין הבאין מחמת שרץ מי כתיבי (לא כתוב בתורה בשום מקום)? ולא מקל וחומר קאתי? ומה משקין הבאין מחמת כלי - מטמאין, משקין הבאין מחמת שרץ - לא כל שכן? - דיו לבא מן הדין להיות כנדון.

דרשת ר' עקיבא שאוכל מטמא משקין: **טמא** דרישא היכי דריש - **מכל האכל אשר יאכל אשר יכא עליו נים טמא, טמא** - לטמא את המשקין.

שאלה: אתה אומר לטמא את המשקין, או אינו אלא לטמא את הכלי?

תשובה: אמרת קל וחומר:
ומה משקה שמטמא אוכל

אוכל שאין מטמא אוכל

אינו מטמא כלי

- אינו דין שלא יטמא כלי!

הא מה אני מקיים **טמא** - לטמא את המשקין, שהן עלולין לקבל טומאה.

קושי: מאי איריא "משקין משום דעלולין לקבל טומאה", תיפוק ליה משום דליכא מידי אחרינא!

תירוץ: הכי קאמר: וכי תימא אוכל חמור, דמטמא משקין ניטמייה לכלי - ההוא (זה שאוכל מטמא משקה) חומרא דמשקין הוא, משום דמשקין עלולין לקבל טומאה. ומה היא עלילתן - שמקבלין טומאה שלא בהכשר.

דרשה אחרת מאותו פסוק/מילה: **טמא** - דאין עושה כיוצא בה

קושי: מהכא נפקא? מהתם נפקא: **וכי יתן נים על זרע ופלא נמכרת עליו טמא הוא** - הוא טמא, ואין עושה טומאה כיוצא בה!

תירוץ: חד במשקין הבאין מחמת שרץ, וחד במשקין הבאין מחמת כלי. וצריכי דאי אשמועינן במשקין הבאין מחמת כלי - משום דלא חמירי, אבל במשקין הבאין מחמת שרץ, דחמירי - אימא עושה טומאה כיוצא בה.

קושי: ולשמעינן משקין הבאין מחמת שרץ, וכל שכן משקין הבאין מחמת כלי!

תירוץ: מילתא דאתיא בקל וחומר - טרח וכתב לה קרא.

קושי: אמר ליה רבינא לרב אשי, והא אמר רבא: לא רבי יוסי סבר כרבי עקיבא, ולא רבי עקיבא

סבר כרבי יוסי! אז איך דרש **טמא** כר' עקיבא?

תירוץ: אמר ליה: רבי יוסי בשיטת רבי עקיבא רבו אמרה, וליה לא סבירא ליה.

הסבר דברי רבא (ובדף הבא בהמשך יביאו קושי על דבריו): אמר ליה רב אשי לרב כהנא: בשלמא רבי יוסי לא סבר לה כרבי עקיבא, דתניא **אמר רבי יוסי: מניין לרביעי בקודש שהוא**

פסול? ודין הוא,

ומה מחוסר כפורים שמותר בתרומה

שלישי שפסול בתרומה

פסול בקודש,

ולמדנו שלישי בקודש מן התורה, ורביעי מקל וחומר.

שלישי מן התורה דכתיב **והפסו אשר יזע ככל טמא לא יאכל** מי לא עסקינן דנגע בשני? רביעי מקל וחומר - כדאמרינן

